Johannes XXI, Pont. Max. (formerly Petrus Hispanus): Copulata tractatuum Petri Hispani et parvorum logicalium etiam Syncategorematum, cum textu, secundum doctrinam Thomae Aquinatis

[Cologne: Heinrich Quentell], 4 Dec. 1489, 1489 Seite 278

Sed interrogatio vna est in qua aliquid q̄rit̃ de aliq̄ vno simplr̃. ⁊ cuiꝰ vtraqꜫ ps est aliq̄d vnū siue aliq̄d complexū ex pluribꝫ ex q̄bus fit aliq̄d vnū simplr̃. cuiꝰ mōi est diffinitio essentialr̃. Vn̄ interrogatio plures p̄t fieri duplr̃. vno mō ƀm significata tm̄. vt q̄rendo si oīs canis currit ⁊ talis causat equocatōem. Alio mō ƀm voces ⁊ significata simul. ⁊ hoc facit hāc fallaciam

Q̃r Quot mōis p̄t aliq̄ interrogatio dici plures Dōm ꝙ duobꝫ mōis. vno mō q꜡ plura enūciant̃ de pluribꝫ aut vnū de plr̃ibus aut ecōuerso. vl̃ q꜡ termini accipiunt̃ in numero singulari. ita tm̄ ꝙ ꝓpō ex q̄ format̃ talis interrogatio est ꝓpō vna vnitate sufficiente ad ꝯtradcōem. Alio mō interrogatio dicitur plr̃es. q꜡ illa oꝛō nō est vna. vt sortes ē hō albꝰ. sortes est calidꝰ grāmaticꝰ. Ad interrogatōem plr̃es p̄mo mō sp̄ potest dari vna rn̄sio ꝯcedendo vl̃ negādo. vt demōstratis duobꝫ quoꝝ vnū sit albū ⁊ aliud nigꝝ. ⁊ q̄ratur an ista sint alba vl̃ nigra. debet dici ꝙ nec sunt alba nec nigra. tamē si q̄s vellet affirmatiue rn̄dere nō debꝫ vnā rn̄sionē dare. sed multas. dicēdo h̄ est albū. ⁊ illd̄ est nigrū. Sed ad interrogātōem q̄ est plr̃es. scd̄o mō nō debet dari vna rn̄sio. vt si q̄rat̃ an sortes musicꝰ et albꝰ nō dꝫ rn̄deri ita vl̃ nō. sꝫ debēt dari plr̃es rn̄siones sic si sorꝰs sit albꝰ ⁊ nō musicꝰ. dꝫ dicere ꝙ sit albꝫ ⁊ nō musicꝰ. si sit musicꝰ ⁊ nō albꝫ dꝫ dicere ꝙ sit musicus ⁊ non albꝫ. si sit albꝫ ⁊ cū h̄ musicꝰ dꝫ dicere. ꝙ sortes musicꝰ sit albꝰ et sic de alijs. Quid q̄ā sit fallr̃a ƀm plr̃es interrogatōnes vt vnā. q̄ cāe appētie ⁊ defectꝰ ⁊ duo eiꝰ mōi clare patent

Ar Cōtra p̄ꝰ moꝰ q̄cūqꜫ sūt plr̃a st̃ nūero (i textu plr̃i plr̃a. ꝗ plr̃a nūqꜫ subijciunt̃ in nūero singl̃ari Dōm ꝙ numerꝰ plr̃is capit̃ duplicit̃. vno mō vt eſt p̄me impōis. ⁊ vt est passio reꝝ. Alio mō capit̃ vt est scd̄e impōis ⁊ vt est passio ꝑtiū declinabiliū ⁊ oꝑpoit̃ numero singulari. tūc dicit̃ ꝙ q̄cūqꜫ sunt plura sunt in numero plurali plura p̄mo mō. sꝫ nō sp̄ scd̄o mō

Ar Plures sunt mōi qꜫ duo. igit̃ textꝰ insufficiens. Aīs ꝓbat̃. q꜡ tot erūt mōi q̄t sunt interrogationes plures. sed interrogatio plures fit tribꝫ modis. Dōm licet illis tribus mōis possent distingui spēs huiꝰ fallacie. tm̄ eq̄ bn̄ distinguunt̃ penes duos modos in textu positos. q꜡ in quolibet duorum modorum potest fieri triplex variatio ꝑalogismoꝝ ƀm triplicē modum interrogatōis plures

Post hoc autem reducendum est omnes fallacias ad ignorantiā elenchi Reducere aūt omnes ad ignorātiā elenchi est ostendere qualiter fallr̃a quelibet peccat contra aliquā ꝑticulam in diffinitōe elenchi positā. aut rōe syllogismi. aut cōtradictionis. Sicut em̄ differētia adueniens generi cōstituit spēm. ita rō cōtradcōis adueniēs syllogismo cōstituit elenchū. Vnd̄ quicq̄d est in elēcho aut ē in eo rōe cōtradictionis aut rōe syllogismi. Dicit em̄ Aresto. ꝙ diuidēdū est oēs syllr̃os appꝛentes ⁊ elenchos. aut oēs reducendū est ad ignorātiam elēchi. Equocatio ⁊ amphibologia ⁊ figura dcōis reducunt̃ ad ignorātiā elenchi eo ꝙ duplr̃x esse impedit syllr̃m ⁊ cōtradcōnem. Sed compositio. diuisio ⁊ accētus reducūtur ad ignorantiā elenchi in eo ꝙ non ē oꝛō eadem vl̃ idem nomē sed differēs. opꝫ autē hoc scꝫ nomē ⁊ rōem eē eadem quemadmodū ⁊ rem. si debeat esse elenchꝰ Qui vero ƀm accidēs fiūt manifesti sunt diffinito syllogismo. q꜡ fiunt cōtra ꝑticulam in diffinitōe elenchi positā: scꝫ necē est aliud accidere ꝑ ea que posita sunt ⁊ concessa. Et ƀm hāc fallaciam que ē ƀm accidēs. artifices ⁊ sciētes sepe ab inscijs redarguunt̃ facientibꝫ syllr̃os cōtra sapientes. nam ƀm accn̄s faciūt syllogismos apparētes. Qui vero fiūt ƀm q̄d ad simplr̃ reducunt̃ ad ignorantiā elenchi. q̄m̄ de eodem nō ē affirmatio ⁊ negatio. vt ethiops est albꝫ ƀm dentes. ergo est albꝫ. Manifesti aūt sunt syllogismi. q̄ priꝰ dicti sunt ⁊ q̄les nūcupant̃ Qui vero ƀꝫ id qd̄ petit̃ in p̄ncipio ⁊ nō cām vt causam peccāt manifeste cōtra diffinitionē syllogismi. q꜡ in syllogismo oportet sequi alid̄ de necessitate qd̄ non erat in p̄ncipio ⁊ sic oꝑter ꝙ p̄misse sint causa cōclusionis sillogismi Qui vero ƀm ꝯn̄s reducunt̃ sicut illi q̄ sunt ƀm accidens Qui ƀm plures interrogatōes vt vnā reducunt̃ ad elenchū eo ꝙ peccāt cōtra vnitatē ꝓpōis ibi em̄ non sumitur ꝓpositio vna. ⁊ per consequens nec ꝓpositio. nam eadem ē diffinitio vnius rei ⁊ rei. hominis ⁊ vniꝰ hominis silr̃ aūt ē in alijs Vnde ꝓpositio vna vnum de vno affirmat sꝫ non ē ita in pꝛopositione plr̃es in qua p̄dicant̃ plura de vno vl̃ vnum de pluribꝫ ⁊ ꝓpter h̄ peccāt cōtra vnitatē ꝓpositōis Itē oēs fallacie in dcōne ⁊ ƀm q̄d ad simplr̃ reducūt̃ ad ignorātiā elēchi eo ꝙ peccāt cōtra cōtradictionē Oēs aūt fallr̃e alie extra dictionē reducuntur in hoc ꝙ peccant cōtra diffinitōem syllogismi

Postqꜫ Petrus hyspanus determiauit de vnaq̄qꜫ fallacia ƀm se. h̄ cōsequēter determiat de ipis ꝑ cōparatōnem ad elenchū ostendēdo qūo omnes deficiunt aut peccant cōtra diffinitionē elenchi. ⁊ per hoc reducantur ad ignorantiā elenchi. Vnde reducere fallacias ad rationem elenchi. est ostendere qūo q̄libet fallacia peccat cōtra aliquā ꝑticulā diffinitōis elenchi. siue hoc sit ratione syllogismi. siue ratione cōtradictionis q̄ est vltia forma ⁊ differentia constitutiua elenchi. siue sit cōtra vtrumqꜫ. Et ita elenchus scꝫ syllogismus contradictorius positioni respondentis est tanqꜫ signū ad sagittas contra qd̄ oēs fallacie militant.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-222/0278
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG